

Xây dựng lối sống xã hội chủ nghĩa cho sinh viên Thủ đô Hà Nội hiện nay

Ngày nhận bài: 30/05/2025 | Ngày phản biện: 05/06/2025 | Ngày xuất bản: 15/08/2024

Tác giả: Đặng Thanh Phương (Học viện Báo chí và Tuyên truyền); Đinh Thị Ngọc Mai (Sinh viên Học viện Báo chí và Tuyên truyền)

Tóm tắt: Thủ đô Hà Nội nghìn năm văn hiến – đầu não chính trị – hành chính quốc gia, trung tâm lớn về văn hóa, khoa học, giáo dục, kinh tế và giao dịch quốc tế của đất nước Việt Nam, là môi trường thuận lợi góp phần hình thành lối sống xã hội chủ nghĩa (XHCN) của một bộ phận không nhỏ sinh viên học tập trên địa bàn Thủ đô. Tuy nhiên, trong thời kỳ quá độ đi lên chủ nghĩa xã hội (CNXH), việc xây dựng lối sống XHCN cho sinh viên Thủ đô cũng gặp không ít khó khăn thách thức. Bài viết đánh giá tầm quan trọng và trình bày nội dung của việc xây dựng lối sống XHCN cho sinh viên Thủ đô Hà Nội hiện nay.

Phó Chủ tịch Trung ương Hội Sinh viên Việt Nam Nguyễn Bá Cát và Chủ tịch Hội Sinh viên thành phố Hà Nội Nguyễn Tiến Hưng trao giải thưởng "Sinh viên 5 tốt" cho các sinh viên. Ảnh: nguồn sưu tầm Internet

Thanh niên, sinh viên Thủ đô là một trong những lực lượng xã hội quan trọng, góp phần không nhỏ trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Thủ đô nói riêng và Tổ quốc nói chung. Xây dựng lối sống XHCN cho sinh viên Thủ đô là quá trình tác động đến sinh viên nhằm hình thành và hoàn thiện ở họ những nguyên tắc, chuẩn mực đúng đắn trong lối sống phù hợp với yêu cầu của sự nghiệp xây dựng người Hà Nội văn minh thanh lịch, đồng thời đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp xây dựng con người mới XHCN ở Việt Nam hiện nay.

1. Tầm quan trọng của xây dựng lối sống XHCN cho sinh viên Thủ đô Hà Nội

Thứ nhất, muốn có CNXH, phải xây dựng con người XHCN

Lối sống XHCN là một phạm trù lịch sử, ra đời cùng với quá trình xóa bỏ lối sống cũ, thông qua cuộc cách mạng XHCN; là quá trình lâu dài, phức tạp, diễn ra trong suốt chiều dài của thời kỳ quá độ từ chủ nghĩa tư bản lên CNXH; kết quả tổng hợp của những cải biến cách mạng do giai cấp công nhân tiến hành dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản trong tất cả các lĩnh vực kinh tế, xã hội, văn hóa, tư tưởng của đời sống con người. Sự nghiệp xây dựng CNXH không thể không chú ý đến xây dựng con người mới XHCN có lối sống cao đẹp: mình vì mọi người, mọi người vì mình.

Theo Từ điển Bách khoa Việt Nam, "Lối sống XHCN là toàn bộ hình thức hoạt động sống của con người trong đời sống và trong điều kiện của CNXH; là lối sống của người lao động làm chủ xã hội" ⁽¹⁾. Nội dung chủ yếu hợp thành lối sống XHCN là hoạt động của con người trong lao động, trong sinh hoạt tập thể, hoạt động chính trị xã hội, hoạt động văn hóa tinh thần, cách ứng xử giữa người với người trong cuộc sống hàng ngày. Trong các hoạt động trên, thì hoạt động lao động, hoạt động tập thể và cách ứng xử văn hóa giữa người với người là những hoạt động chủ yếu, làm rõ diện mạo của lối sống trong xã hội.

Khi bàn đến phạm trù lối sống, C.Mác và Ph.Ăngghen đã đặt nó trong mối quan hệ giữa phương thức sản xuất và hình thái kinh tế xã hội. Trong tác phẩm "Hệ tư tưởng

Đức”, hai ông cho rằng: “Không nên nghiên cứu phương thức sản xuất ấy đơn thuần theo khía cạnh nó là sự tái sản xuất ra sự tồn tại thể xác của các cá nhân. Mà hơn thế nó là một hình thức hoạt động nhất định của sự biểu hiện đời sống của họ, một phương thức sinh sống nhất định của họ”(2).

Theo Hồ Chí Minh, nhiều cá nhân hợp lại thành xã hội, chính vì thế, lối sống cá nhân tích cực thì góp phần tạo nên lối sống tiến bộ của xã hội. Trong từng giai đoạn cách mạng, Bác luôn chỉ rõ mục tiêu bồi dưỡng và đào tạo thanh niên thành những con người mới XHCN: làm chủ tập thể, lao động, yêu nước, có tinh thần quốc tế vô sản, có tư tưởng đúng và tình cảm đẹp, có kiến thức, kỹ năng, thể lực cần thiết để làm chủ xã hội, làm chủ thiên nhiên và làm chủ bản thân (3).

Lối sống văn hóa cao đẹp của Chủ tịch Hồ Chí Minh đã trở thành mẫu mực cho chúng ta học tập và noi theo. Sinh thời, Người căn dặn: muốn xây dựng thành công CNXH thì trước hết phải xây dựng được những con người XHCN(4). Bởi vậy, việc giáo dục, đào tạo, rèn luyện ra những thế hệ trẻ vừa có đức vừa có tài, vừa “hồng” vừa “chuyên”; có bản lĩnh chính trị vững vàng, phẩm chất đạo đức đáng quý, đáp ứng được đầy đủ những yêu cầu của thực tiễn đất nước, phù hợp với mục tiêu của CNXH là vô cùng quan trọng. Những thế hệ người đó, sẽ góp phần xây dựng thành công CNXH trên lĩnh vực kinh tế, chính trị, văn hóa, giáo dục, tư tưởng xã hội...

Thứ hai, xây dựng lối sống XHCN cho sinh viên Thủ đô vừa là mục tiêu, vừa là động lực thúc đẩy sự phát triển của Thủ đô và đất nước, góp phần hoàn thiện con người mới XHCN.

Hà Nội – mảnh đất nghìn năm văn hiến- trung tâm tri thức, văn hóa, chính trị, kinh tế; nơi diễn ra hầu hết các sự kiện chính trị, kinh tế, văn hóa lớn của cả nước và của khu vực. Trong suốt chiều dài lịch sử, Hà Nội đã đóng vai trò là kinh đô của nước Đại Việt trong hầu hết thời kỳ, trừ những giai đoạn như thời Đinh, Tiền Lê và thời Tây Sơn, nhà Nguyễn khi đô thành được dời đi.

Trải qua hàng nghìn năm thăng trầm, những di sản văn hóa Hà Nội đã và đang được gìn giữ tại chính mảnh đất Hà Nội ngày nay – nơi hội tụ tất cả tinh hoa của đất nước, là sự kết tinh, tỏa sáng phẩm chất Việt Nam trong mỗi con người Hà Nội văn minh, thanh lịch như: truyền thống lao động cần cù, sáng tạo, lối sống nhân ái, nghĩa tình, thủy

chung, trong sáng...

Thủ đô Hà Nội đã góp phần hình thành nên ở sinh viên Thủ đô những nét riêng mà chỉ sinh viên Hà Nội mới có được: bản lĩnh, thanh lịch, văn minh; có nhiều thành tích vượt trội so với sinh viên cả nước trong học tập, nghiên cứu khoa học và tinh thần tình nguyện. Số sinh viên đạt giải cao trong các kỳ thi, hoạt động sinh viên nghiên cứu khoa học, các giải thưởng trong nước, khu vực và quốc tế ngày càng nhiều, luôn đứng đầu cả nước về số lượng sinh viên tham gia và giải thưởng đã góp phần làm rạng danh hình ảnh của quốc gia, dân tộc ⁽⁵⁾.

Trong giai đoạn hiện nay, với tinh thần sinh viên Thủ đô "Vững vàng bản lĩnh - phát huy bản sắc - khơi dậy khát vọng - kiến tạo tương lai" ⁽⁶⁾, phần lớn sinh viên có lối sống thanh lịch, văn minh, có tinh thần đoàn kết, tương thân, tương ái; nhận thức được yêu cầu của tình hình mới, nỗ lực phấn đấu trong học tập, sáng tạo nghiên cứu khoa học, làm chủ khoa học công nghệ, tích cực tham gia các hoạt động tình nguyện vì cộng đồng, các hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể dục thể thao, chủ động chuẩn bị hành trang để lập thân, lập nghiệp, đáp ứng yêu cầu, nhu cầu của thị trường lao động trong và ngoài nước; xây dựng thế hệ sinh viên Thủ đô thế hệ mới kết nối toàn cầu, ưu tú, toàn diện gắn với phong trào "Sinh viên 5 tốt"⁽⁷⁾.

Sinh viên Thủ đô có lợi thế được đào tạo tại những cơ sở giáo dục tốt nhất của cả nước; được tiếp cận một cách thuận lợi, kịp thời với thông tin, tri thức, khoa học, công nghệ; được sinh sống và học tập tại Thủ đô nên luôn có sự nhạy bén trước những sự kiện chính trị trong nước và quốc tế, có thái độ và nhận thức chính trị tích cực. "Đa số sinh viên Thủ đô có bản lĩnh chính trị vững vàng, tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng, con đường đi lên CNXH, nhiều sinh viên cố gắng phấn đấu, tu dưỡng để được đứng trong hàng ngũ của Đảng"⁽⁸⁾.

Mặt khác, Thủ đô Hà Nội đang đứng trước những vận hội mới và vị thế mới để phát triển, Đảng bộ, chính quyền và nhân dân Thủ đô đang triển khai hiệu quả Nghị quyết 15 của Bộ Chính trị về "Phương hướng, nhiệm vụ phát triển Thủ đô Hà Nội đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045"; Luật Thủ đô sửa đổi 2024 đã được thông qua tại kỳ họp thứ 7 Quốc hội khóa XV với những cơ chế, chính sách đặc thù vượt trội, sẽ là cơ

sở pháp lý quan trọng cho việc khai thác đầy đủ, toàn diện tiềm năng, thế mạnh, lợi thế của Thủ đô để xây dựng và phát triển Thủ đô văn hiến, văn minh, hiện đại.

Trong giai đoạn hiện nay, với trí tuệ, bản lĩnh, khát vọng cống hiến cho Thủ đô và đất nước, thanh niên, sinh viên Hà Nội sẽ là một động lực xã hội quan trọng, có vai trò và trách nhiệm to lớn trong sự nghiệp xây dựng, kiến thiết Thủ đô.

Thứ ba, xây dựng lối sống XHCN góp phần quan trọng trong việc “phòng ngừa” “miễn dịch” cho sinh viên Thủ đô trước những tác động của mặt trái kinh tế thị trường và toàn cầu hóa, cũng như âm mưu “diễn biến hòa bình” của các thế lực thù địch

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh cho rằng, muốn thức tỉnh dân tộc, trước hết phải thức tỉnh thanh niên, Người còn khẳng định: thế hệ trẻ là “bộ phận quan trọng”, “tốt đẹp nhất” và “hy vọng nhất” của đất nước⁽⁹⁾. Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn theo dõi, nhắc nhở thanh niên phải kiên quyết khắc phục những tồn tại của họ như: chủ quan, nôn nóng, thiếu thực tế, cần phải có sự thống nhất giữa lời nói và việc làm.

Hoạt động chủ yếu và trước mắt nhất của sinh viên là học tập và rèn luyện để hình thành phẩm chất, nhân cách mới có thể đáp ứng được những yêu cầu phát triển của xã hội và mục tiêu của giáo dục. Hiện nay, sinh viên Thủ đô chiếm tỷ lệ động đảo so với sinh viên cả nước.

Theo thống kê từ Bộ Giáo dục và Đào tạo năm 2023, Thủ đô Hà Nội hiện có 78 trường đại học, 69 trường cao đẳng, riêng số sinh viên đại học là hơn 600 nghìn sinh viên⁽¹⁰⁾ chiếm khoảng 33,33 % so với sinh viên cả nước (khoảng 1,8 triệu sinh viên). Họ là những thanh niên đến từ những vùng miền khác nhau của Tổ quốc và thế giới; là những tri thức trẻ, nhà khoa học, chuyên gia, kỹ sư, bác sĩ, nhà giáo doanh nhân,... trong tương lai. Với vai trò là chủ thể của hoạt động học tập, họ luôn có xu hướng vươn lên làm chủ tri thức mới để phục vụ công việc của mình. Bên cạnh việc tiếp thu tri thức, sinh viên cũng đã quan tâm tìm hiểu giá trị đạo đức truyền thống dân tộc.

Tuy nhiên, nền kinh tế thị trường cùng với toàn cầu hóa đã đặt ra những quy tắc khắc nghiệt mà nếu không có sự định hướng và kịp thời điều chỉnh sẽ làm cho đạo đức, lối sống của con người và xã hội suy thoái nghiêm trọng. Do nhận thức hạn chế, không ít

sinh viên trên địa bàn Thủ đô đã có những hành vi ứng xử thiếu văn hóa, có những lời nói, hành động bất nhã ở nơi công cộng⁽¹¹⁾.

Trong đó, một bộ phận không nhỏ sinh viên còn tồn tại lối sống đua đòi, ứng xử thiếu văn hóa, thiếu tế nhị lịch sự. Trước những thách thức từ tác động của mặt trái kinh tế thị trường và xu hướng toàn cầu hóa, một bộ phận sinh viên Thủ đô không có hoặc phai nhạt lý tưởng sống, tiền bạc dần trở thành mục đích sống cuối cùng, sẵn sàng lựa chọn làm những công việc, những ngành nghề có thể nhanh chóng đem lại sự giàu có; những ngành nghề cao quý nhưng không kiếm được nhiều tiền đã không còn thu hút một bộ phận thế hệ trẻ hiện nay⁽¹²⁾.

Cùng với sự bông bột, kinh nghiệm sống non trẻ, khi đứng trước những cám dỗ của vật chất, sinh viên dễ dàng bị sa đà vào cái "lợi" trước mắt, họ dễ dàng bị cuốn vào vòng xoáy của đồng tiền mà quên đi giá trị làm người, đánh mất đi lương tâm và danh dự. Đã có không ít thanh niên, trong đó có sinh viên, do định hướng không đúng, khủng hoảng niềm tin, sống sa đọa, vi phạm pháp luật vì những tội danh như vận chuyển ma túy, nghiện ngập, trộm cướp...

Tại Hội nghị tổng kết năm học 2022-2023, triển khai nhiệm vụ năm học 2023-2024, Thứ trưởng Bộ Công an Lương Tam Quang cho biết: "Dù chỉ có 2,63% học sinh, sinh viên trong tổng số thanh niên phạm tội, nhưng con số này lại có xu hướng tăng⁽¹³⁾. Tất cả đã gióng lên hồi chuông cảnh báo về sự xuống cấp đạo đức cũng như xem thường pháp luật của họ.

Bên cạnh đó, nhằm thực hiện âm mưu "diễn biến hòa bình", các thế lực thù địch đã liên tục ra sức ngăn cản, gây sức ép đến công cuộc xây dựng CNXH của đất nước ta. Chúng chống phá trên các lĩnh vực chính trị, kinh tế, văn hóa, tư tưởng, lối sống... bằng nhiều hình thức với những thủ đoạn tinh vi, thâm độc như tuyên truyền những ấn phẩm văn hóa đồi trụy, những tư tưởng lối sống lệch lạc, thờ ơ, vị kỷ, quay lưng với quá khứ, chà đạp lên thành quả cách mạng của cha ông ta, hạ bệ thần tượng, bôi nhọ, phủ nhận lịch sử, phủ nhận thành quả cách mạng, xuyên tạc chế độ XHCN, chống phá Đảng và Nhà nước, phủ nhận con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam...

Chính vì vậy, xây dựng lối sống mới XHCN cho sinh viên Thủ đô sẽ giúp cho sinh viên chủ động "phòng ngừa" "miễn dịch" trước những tác động của mặt trái kinh tế thị

trường và toàn cầu hóa, cũng như nhận diện, phản bác, đấu tranh với âm mưu “diễn biến hòa bình” của các thế lực thù địch góp phần xây dựng và phát triển Thủ đô, đất nước.

2. Nội dung xây dựng lối sống XHCN cho sinh viên Thủ đô Hà Nội hiện nay

Xây dựng lối sống XHCN cho sinh viên Thủ đô hiện nay nhằm hình thành thế hệ sinh viên có lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống; nâng cao lòng yêu nước, tự hào dân tộc; nuôi dưỡng hoài bão, khát vọng xây dựng Thủ đô đất nước trên cơ sở thực hiện Cuộc vận động Xây dựng giá trị hình mẫu thanh niên Thủ đô thời đại mới với các tiêu chí “Bản lĩnh vững vàng; Tri thức phong phú; Ứng xử văn hóa; Tuân thủ pháp luật; Sức khỏe dồi dào; Kỹ năng thành thạo và sáu giá trị: Tiên phong – Gương mẫu – Đoàn kết – Trách nhiệm – Sáng tạo – Hội nhập⁽¹⁴⁾.

Việc xây dựng lối sống mới XHCN cho sinh viên Thủ đô Hà Nội hiện nay cần tập trung vào một số nội dung sau:

Một là, xây dựng tình yêu Thủ đô, đất nước, yêu chế độ XHCN, có ý chí, hoài bão, khát vọng vươn lên xây dựng Thủ đô, đất nước phồn vinh

“Yêu nước, thương nòi” luôn là giá trị tinh thần nổi bật xuyên suốt chiều dài lịch sử của cha ông ta. Tinh thần yêu nước cùng ý chí tự cường dân tộc, niềm tin, khát vọng về một đất nước hòa bình, ấm no, hạnh phúc được tạo dựng từ sự nỗ lực cống hiến không ngừng nghỉ của những thế hệ đi trước. Tinh thần đoàn kết và lòng yêu nước luôn sâu sắc trong mỗi thế hệ người dân Hà Nội nói riêng và Việt Nam nói chung.

Trong thời kỳ đất nước có chiến tranh, lòng yêu nước của người Hà Nội là hào khí Thăng Long anh hùng, hiên ngang, bất khuất trước kẻ thù tàn bạo, đứng lên, cầm súng ra trận chiến đấu với kẻ thù. Với tinh thần “quyết tử cho Tổ quốc quyết sinh”. Yêu nước trong điều kiện hiện nay thể hiện ở việc ra sức học tập và rèn luyện, chung tay xây dựng Thủ đô văn minh, hiện đại, xứng đáng là trung tâm chính trị, kinh tế, văn hóa của cả nước; đóng góp công sức vào sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa, mang lại cuộc sống ấm no, tự do, hạnh phúc cho nhân dân vì mục tiêu: dân giàu nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh.

Sinh viên Thủ đô cần có ý chí vươn lên trong học tập, trong cuộc sống, xây dựng và bảo vệ Thủ đô vươn lên sánh vai cùng với các cường quốc năm châu. Điều này đòi hỏi sinh viên phải có thái độ học tập, lao động nghiêm túc, nỗ lực rèn luyện bản thân để trở thành những người có phẩm chất, kiến thức và kỹ năng tốt, từ đó có thể đóng góp mạnh mẽ vào công cuộc xây dựng và phát triển đất nước. Sự say mê và trung thực trong học tập và lao động là những phẩm chất quan trọng giúp họ vượt qua mọi khó khăn và thách thức trên con đường phát triển.

Hai là, xây dựng lối sống sinh viên Thủ đô “mình vì mọi người – mọi người vì mình”, có tinh thần tập thể, đoàn kết

Với bản tính yêu chuộng hòa bình, người Hà Nội có nếp sống khoan hòa, nhã nhặn. Những mối quan hệ dung hòa có gốc rễ trong truyền thống nhân ái, đoàn kết đã làm cho nhân tài của các vùng miền đến làm ăn, gắn bó lâu dài với Hà Nội, trở thành cư dân Hà Nội và đóng góp cho mảnh đất ngàn năm văn vật. Xây dựng lối sống vì cộng đồng, có tinh thần tập thể, trách nhiệm của sinh viên Thủ đô trước hết là trách nhiệm với chính bản thân mình, sau là trách nhiệm với gia đình, với những người xung quanh và với xã hội.

Lối sống vì cộng đồng là một lối sống biết quan tâm, chia sẻ và hy sinh vì mọi người. Nó được thể hiện ở việc giúp đỡ người khó khăn, cư xử chan hòa với mọi người xung quanh, hăng hái trong những hoạt động tập thể...

Lối sống vì mọi người khiến con người trở nên hạnh phúc và gắn kết hơn. Khi được quan tâm, chúng ta sẽ được tiếp thêm hi vọng sống. Khi quan tâm người khác, ta cảm thấy bản thân có ích hơn. Từ đó mà tâm hồn ta được thanh thản. Không chỉ vậy, sống vì người khác còn là cách tạo nên tinh thần đoàn kết. Trong những hoàn cảnh gian nan, nó hóa thành tình yêu nước, yêu đồng bào cao cả. Những người biết sống vì người khác sẽ chắc chắn sẽ trở thành công dân tốt cho xã hội.

Ba là, xây dựng lối sống có đạo đức, văn minh, văn hóa trong ứng xử; có tinh thần trách nhiệm, lương tâm trong sáng, lòng nhân ái bao dung cho sinh viên Thủ đô

Lịch sử nhân loại suy cho cùng là lịch sử từng bước giải phóng con người, hướng con người thoát khỏi thần quyền và bạo quyền để xây dựng một xã hội văn minh, tiến bộ, hướng con người đến sự phát triển tự do, toàn diện. Ngày nay, chúng ta xây dựng CNXH là từng bước thực hiện mục tiêu trên. Vì vậy, xây dựng mối quan hệ tốt đẹp giữa người với người là yêu cầu khách quan, trong đó trước hết là xây dựng lối ứng xử có văn hóa giữa con người với con người. Nói đến văn hóa ứng xử là nói đến những giá trị, chuẩn mực đạo đức được hình thành trong quá trình tương tác giữa các cá nhân với nhau, giữa cá nhân với cộng đồng, giữa các thế hệ thông qua hành vi giao tiếp (ngôn ngữ, cử chỉ) nhằm hướng tới những điều tốt đẹp.

Truyền thống tốt đẹp của Người Hà Nội phải kể đến như: nhân nghĩa, khoan dung, giàu sáng tạo, thanh lịch, văn minh... Truyền thống thanh lịch, văn minh thể hiện trong lời nói "Người thanh tiếng nói cũng thanh", nhã nhặn, ý tứ, làm đẹp lòng người khác; trong cách ăn ở gọn gàng, nề nếp, trong cách hưởng thụ cuộc sống thiên về khía cạnh tinh thần hơn vật chất; trong hành động, ứng xử, phẩm chất thanh lịch, văn minh biểu hiện ở sự hiểu biết, thái độ tôn trọng người khác. Sự tế nhị, kín đáo, chừng mực, vừa phải làm cho việc tiếp xúc của người Hà Nội với người khác trở nên thoải mái, cởi mở.

Kế thừa và phát huy những truyền thống và phẩm chất trên, ngày nay, xây dựng lối sống XHCN cho sinh viên Hà Nội là giữ gìn và phát huy giá trị văn hóa trong lối sống của người Hà Nội. Sinh viên Thủ đô hôm nay phải nỗ lực học tập để hiểu được đạo lý ở đời, biết ứng xử có văn hóa trong mọi quan hệ xã hội như: biết kính trên nhường dưới, biết sống vì người khác, quan tâm đến những người xung quanh, đến cộng đồng, biết chia sẻ, kính trọng thầy cô, yêu thương gia đình, sống thân thiện, thấy được nghĩa vụ lớn lao đối với xã hội, có quan niệm đúng đắn về tình yêu, tình bạn...

Bốn là, xây dựng lối sống có lý tưởng, ước mơ, hoài bão; tinh thần lao động cần cù, sáng tạo, vì ngày mai lập thân lập nghiệp

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh kính yêu của chúng ta luôn ân cần khuyên nhủ thanh niên rằng: "... Chúng ta không một chút nào được quên lý tưởng cao cả của mình là phấn đấu cho Tổ quốc ta hoàn toàn độc lập, cho CNXH hoàn toàn thắng lợi trên đất nước ta..."⁽¹⁵⁾; "Sinh viên cần phải có tinh thần gan dạ, sáng tạo, cần phải có chí khí

hăng hái và tinh thần tiến lên, vượt khó khăn gian khổ để tiến mãi không ngừng. Cần phải trung thành, thật thà, chính thực” (16).

Sinh viên bao giờ cũng sống với những ước mơ, hoài bão, bao giờ cũng mang trong mình tâm lý hướng tới cái cao đẹp và họ luôn cần đến một điểm tựa tinh thần để giúp mình vượt qua những khó khăn, thử thách. Điều đáng sợ nhất, như Kalinin - nhà giáo dục lớn của nước Nga đã nói, là sự “trống rỗng trong tâm hồn”, sự hẫng hụt trong định hướng ngay từ tuổi thiếu niên.

Trong các cuộc kháng chiến bảo vệ Tổ quốc, lý tưởng cách mạng của sinh viên Việt Nam thể hiện ở tinh thần yêu nước và ý chí quyết tâm chiến thắng kẻ thù; lý tưởng sống của sinh viên Thủ đô hôm nay chính là tình cảm, niềm tin, hành động thiết thực vì cuộc sống hòa bình, hạnh phúc của nhân dân; lý tưởng của họ thấm nhuần chủ nghĩa yêu nước, niềm tin tuyệt đối vào sự lãnh đạo của Đảng cộng sản Việt Nam, nghiêm túc trong học tập, rèn luyện vì ngày mai lập thân, lập nghiệp.

Năm là, xây dựng lối sống nghiêm chỉnh chấp hành pháp luật, tôn trọng kỷ cương phép nước, có ý thức bảo vệ môi trường sinh thái, dám đứng lên bảo vệ cái đúng, cái thiện

Trong lối sống văn minh, con người phải nghiêm chỉnh chấp hành pháp luật, tôn trọng kỷ cương phép nước, dám đứng lên bảo vệ cái đúng, cái thiện, có ý thức bảo vệ môi trường sinh thái. Sinh viên Thủ đô cần nhận thức rõ ràng về tầm quan trọng của việc bảo vệ môi trường và thực hiện các biện pháp bảo vệ môi trường, từ việc tiết kiệm năng lượng, giảm thiểu lãng phí đến việc tham gia vào các hoạt động bảo vệ môi trường và tái chế.

Trong lối sống văn minh, sinh viên phải dám đứng lên bảo vệ cái đúng, cái thiện, cần có sự can đảm và lòng dũng cảm để chống lại những hành vi xấu xa, bất công, gian lận, hành động theo đúng lương tri và tinh thần đạo đức... Sinh viên cần nhận thức rõ ràng về vai trò và trách nhiệm của mình đối với xã hội và phải tuân thủ mọi quy định pháp luật, không vi phạm, không phạm tội.

Tóm lại, xây dựng lối sống XHCN cho sinh viên nói chung và sinh viên Thủ đô Hà Nội nói riêng nhằm hình thành nên thế hệ trẻ vừa có “đức” lại vừa có “tài”, vừa “hồng”

vừa “chuyên” đúng với lời dạy của Chủ tịch Hồ Chí Minh kính yêu; đáp ứng yêu cầu của lý luận và thực tiễn công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội, xây dựng con người mới xã hội chủ nghĩa; từ đó góp phần xây dựng Thủ đô Hà Nội thành “Thủ đô anh hùng” “Thành phố vì hòa bình”; xây dựng người Hà Nội Thanh lịch, văn minh./.

Tài liệu tham khảo

- (1) Từ điển Bách khoa Việt Nam (2002), Nxb. Từ điển Bách khoa, H., T2, tr.742.
- (2) C.Mác và Ph.Ăngghen (1995), Toàn tập, Nxb. Chính trị Quốc gia, H., T3, tr.30.
- (3),(4), (9) Hồ Chí Minh về giáo dục thanh niên, Nxb. Thanh niên (2004). tr.9, 208, 123.
- (5), (8) Vũ Thơ: “ Sinh viên Hà Nội có thành tích vượt trội trong học tập, nghiên cứu khoa học” <https://thanhnien.vn/sinh-vien-ha-noi-co-thanh-tich-vuot-troi-trong-hoc-tap-nghien-cuu-khoa-hoc-185798320htm>.
- (6), (7) Kim Anh “Sinh viên Thủ đô tiên phong khơi dậy khát vọng, kiến tạo tương lai” https://hoinhabao.vn/Sinh-vien-Thu-do-tien-phong-khoi-day-khat-vong-kien-tao-tuong-lai_bv-55455.
- (10) Niên giám Thống kê thành phố Hà Nội (2023), Số liệu thống kê giáo dục đại học năm học 2021-2022.
- (11) Bảo Thoa: “Tô đậm thêm nét đẹp văn hóa Thủ đô từ ứng xử với lễ hội” <https://laodongthudo.vn/to-dam-them-net-dep-van-hoa-thu-do-tu-ung-xu-voi-le-hoi-174482.html>.
- (12) Đông Khánh, An Khánh: “Trào lưu nhảy việc của giới trẻ” <https://vtv.vn/xa-hoi/trao-luu-nhay-viec-cua-gioi-tre-20240806132443155.htm>.
- (13) Lê Trang “Tỷ lệ học sinh, sinh viên phạm tội có xu hướng tăng” <https://vov.vn/xa-hoi/ty-le-hoc-sinh-sinh-vien-pham-toi-co-xu-huong-tang-post1040213.vov>.
- (14) “Xây dựng giá trị hình mẫu thanh niên Thủ đô thời đại mới thanh lịch, văn minh”, <http://www.thanhdoanhanoi.gov.vn/tin-tuc-chi-tiet/xay-dung-gia-tri-hinh-mau-thanh-nien-thu-do-thoi-dai-moi-thanh-lich-van-minh-3297>.
- (15) Hồ Chí Minh (1989), Toàn tập, Nxb. Chính trị quốc gia, H., T10, tr.20
- (16) Hồ Chí Minh (2004), Toàn tập, Nxb. Chính trị quốc gia. H., T4, tr.167

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. C.Mác và Ph.Ăngghen (1995), Toàn tập, Nxb. Chính trị Quốc gia, H., T3, tr.30.
2. Hồ Chí Minh (1989), Toàn tập, Nxb. Chính trị quốc gia, H., T10, tr.20.
3. Hồ Chí Minh (2004), Toàn tập, Nxb. CTQG.H., T4, tr.167.
4. Đảng Cộng sản Việt Nam (2011), “Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc của Đảng lần thứ XI”, Nxb. Chính trị Quốc gia, H., tr.173.
5. Từ điển Bách khoa Việt Nam (2002), Tập 2, Nxb. Từ điển Bách khoa, H., T2, tr.742.

6. Niên giám Thống kê thành phố Hà Nội 2023;

7. Số liệu thống kê giáo dục đại học năm học 2021-2022

8. Lương Gia Ban – Nguyễn Thế Kiệt (2017), “Phát huy giá trị đạo đức truyền thống trong xây dựng lối sống mới cho sinh viên Việt Nam hiện nay”, Nxb. Lao Động, Hà Nội.

9. Quốc hội nước cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2012), Luật Giáo dục Đại học. Nxb. Chính trị Quốc gia – Sự thật.